

Prediker 3:17 – Hoe leef ik in een oneerlijke wereld?

Voor preeklezers: ik hoor graag als mijn preek ergens gelezen wordt. Neem dan even contact met mij op: hmveurink@gmail.com. Dan stuur ik ook de bijbehorende powerpoint toe.

Liturgie

Zingen: LvK Lied 285 : 1 en 2

Stil gebed

Votum en groet

Zingen: GKB Gezang 157 : 1, 2, 3 en 4

Gebed

Lezen: Prediker 3 : 16 – 4 : 6

Zingen: Psalm 49 : 2, 3 en 5

Preek over Prediker 3 : 17

Zingen: Opwekking 672 (t/m herhaling 1e refrein)

Lezen wet

Zingen: LvK Lied 442 : 1 en 2

Gebed

Aankondiging gemeenteproject

Collecte

Zingen: Psalm 45 : 1, 3 en 6

Zegen

Hoe leef ik in een oneerlijke wereld?

Inleiding

dia 1 – koekoek

Ik wil jullie meenemen naar de wereld van de vogels.

Zijn er vogelliefhebbers in ons midden?

Toevallig iemand die deze vogel herkent?

Het is een koekoek.

Het vogeltje waarnaar de koekoeksklok vernoemd is.

Hij ziet er lief uit toch?

Maar vergis je niet, de koekoek is een ontzettend gemene vogel.

De koekoek is lui, en niet zo'n beetje ook.

'Waarom zou ik werken', denkt de koekoek,
'terwijl ik ook een ander het werk kan laten opknappen?'

Daarom bouwen koekoeken geen nestjes.

Dat kunnen andere vogels wel voor ze doen.

Ze pakken het heel slim aan.

Meneer en mevrouw koekoek gaan samen op pad om een nestje te zoeken.

Ze zoeken nestjes die al bewoond zijn,
waar andere vogels al bezig zijn met het uitbroeden van hun eieren.

Dan komt meneer koekoek in actie.

Hij leidt de vogels van het nestje af.

En dan kan mevrouw koekoek haar slag slaan.

Ze gaat naar het nestje toe, en legt snel een ei in het nestje.

De vogel van het nestje moet haar ei maar uitbroeden.

Oneerlijk he?!

Maar het wordt nog erger.

Mevrouw koekoek is bang dat de andere vogel merkt dat er een extra ei is.

Dus wat doe je dan?

Precies, je steelt een van de andere eieren.

En even later, als de vogels van het nestje weer terugkomen,
peuzelen meneer en mevrouw koekoek het gestolen ei op.

Het zullen je ouders maar zijn...

dia 2 – koekoeksjong

Twee weken later komt baby koekoek uit het ei.

Hij is geen haar beter dan zijn ouders.

Volgens hem liggen de andere eieren en babyvogels alleen maar in de weg.

Hij werkt ze een voor een het nest uit, zodat hij het rijk alleen heeft.

Vervolgens bedelt hij om eten,
en de moeder die hem heeft uitgebroed
is ook nog zo gek om af en aan te vliegen met voedsel.

Wie vindt de koekoek nog steeds een lief diertje, niemand toch?

De koekoek is een egoïst, hij maakt misbruik van anderen,
zodat hij zelf niets hoeft te doen.

Het is zo oneerlijk, zo onrechtvaardig.

Het is dat het vogels zijn,
anders zou ik er heel boos om worden.

dia 3 – hoe leef ik in een oneerlijke wereld?

Maar die koekoek, dat is eigenlijk een heel menselijk vogeltje...

Want wat gaan mensen oneerlijk met elkaar om!

Wat een onrecht is er, overal!

Ik word niet snel boos,

maar als mensen niet eerlijk worden behandeld,
ik kan er echt niet tegen.

Ik kan me opwinden over verhalen die ik hoor over
oneerlijkheid,

en ik kan er niets aan doen.

Dat is het onderwerp van vanochtend.

De wereld is niet eerlijk.

Wat moet je, als je verhalen over onrecht hoort?

Mag je dan nog wel genieten van het leven?

Hoe leef ik in een oneerlijke wereld?

1. Overal onrecht

dia 4 – overal onrecht

Prediker knalt er vandaag weer lekker in.

Onrecht, overal is onrecht.

Zelfs op de plaats waar het onrecht bestreden moet worden,
heerst het onrecht.

Deze wereld is niet eerlijk.

Er is zo veel oneerlijkheid, zo veel onderdrukking.

Zo veel mensen die slachtoffer worden van anderen.

dia 5 – onrecht doet pijn

Het laat Prediker niet koud.

Vandaag is al de vierde keer dat we naar Prediker luisteren,
maar zo negatief als hier, zo hebben we hem nog niet
meegemaakt.

Het oneerlijke van de wereld, het doet Prediker enorm pijn.

Daarom kun je volgens Prediker maar beter dood zijn,

dan hoef je die pijn tenminste niet te voelen.

Of nog beter: niet geboren zijn,

zodat je niet eens weet hoe wreed de wereld is.

Prediker zal het niet zo letterlijk bedoelen,

maar vooral willen meegeven

hoe gefrustreerd hij is en hoe machteloos hij zich voelt.

Moet het leven echt zo oneerlijk zijn?

Een paar weken geleden zei ik al

dat allerlei uitspraken in het boek moeilijk door Salomo
gedaan kunnen zijn,

Salomo, van wie wel gedacht wordt dat hij het boek geschreven
heeft.

Maar Salomo was koning,

en hij stond bekend als een koning van vrede en recht.

De klacht van Prediker is nu juist dat er nergens recht is.

dia 6 – de wereld barst van onrecht

Overdrijft hij niet een beetje?

Dat zou mooi zijn,

maar ik ben bang dat onrecht inderdaad overal is.

Zelfs bij het NOS-journaal weten ze niet meer

waar deze zomer nu het grootste onrecht gebeurt.

Is het in Oekraïne, in de Gaza-strook, of toch in Irak?

En over Afrika hoor je bijna niets meer.

De wereld barst van onrecht.

dia 7 – nasrani

Ik haal er maar even één ding uit naar voren: het nasrani-symbool.

Het is de Arabische letter 'n' en staat voor christenen.

In steden in Irak is dit symbool op huizen van christenen gespoten.

Ze kregen de keuze: bekeren tot de Islam of wegwezen.

Duizenden christenen zijn gevlucht

of ten prooi gevallen aan de strijders van ISIS.

Wat een onrecht, de wereld staat in brand, en wij zijn machteloos.

Het enige wat wij kunnen, is solidair zijn.

Het nasrani-symbool wordt nu door christenen op de hele wereld gebruikt,

om te zeggen: ik ben ook christen, en dit grove onrecht doet mij pijn.

Zelfs moslims gebruiken het symbool,
om zo het geweld te veroordelen.

Dat is onrecht ver weg, maar onrecht is ook veel dichterbij.

De een heeft een fijn, gelukkig leven,

alles wat hij wensen kan en een stabiele thuissituatie.

Dat heb ik zelf ook.

Maar een ander krijgt de ene na de andere tegenslag.

Heeft geen veilige jeugd gehad, en merkt de gevolgen elke dag.

Waarom is het op deze wereld niet wat eerlijker verdeeld?

dia 8 – en het leven gaat door

En terwijl de wereld zo oneerlijk is,

gaan we gewoon door met ons leven.

Zijn we op vakantie geweest

en zetten we de barbecue in de tuin.

Alsof er niets aan de hand is.

Moeten we ons daar niet schuldig over voelen?

Dat de wereld in brand staat,

en wij genieten van de zomer?

2. Alleen God kan onrecht stoppen

dia 9 – alleen God kan onrecht stoppen

En dan vind ik Prediker heel verrassend!

Na zulke beweringen over oneerlijkheid in de wereld,
zou je verwachten dat Prediker vertelt hoe het wel moet.

Dat hij een soort recept geeft

van hoe de wereld een wereld zonder onrecht wordt.

Maar dat doet hij niet!

Hij probeert je geen schuldgevoel aan te praten

en hij doet ook geen oproep om nu een vuist te maken tegen
onrecht.

Het heeft toch geen zin.

dia 10 – voor mensen onmogelijk

Even terug naar Irak.

Ik kan de soldaten van ISIS niet stoppen,

ik kan het onrecht daar niet ongedaan maken.

De wereldpolitiek kijkt verlamd toe.

Maar zelfs als de wereldmachten ISIS kunnen stoppen,

dan blijft hun ideaal van een islamitische staat staan.

Ze zullen wraak willen nemen.

Het enige wat wij kunnen doen is bidden,

en dat doen we ook straks weer,

en geld geven voor noodhulp.

Maar het onrecht stoppen, dat kunnen we nooit.

dia 11 – God heeft het laatste woord

Toch is Prediker niet helemaal moedeloos.

Uiteindelijk, zegt hij, heeft onrecht niet het laatste woord.

Het laatste woord is voor God.

Er komt een oordeel,

en dan zal ieder zich tegenover God moeten verantwoorden

hoe hij heeft geleefd in die oneerlijke wereld.

God zal het onrecht stoppen.

Dat zegt hij niet omdat hij het ziet.

Als je alleen met je ogen kijkt,

dan is de dood het einde,

is de laatste kans om recht te doen vervolgen.
Maar Prediker kijkt anders, met geloof.
Voor dieren is de dood het einde, dat ziet iedereen.
Prediker gelooft dat het met de mens anders is.
Je kunt dat niet zien, alleen maar geloven.
Geloven dat God recht gaat doen.

dia 12 – leef in een oneerlijke wereld
Dat kun je gebruiken om jezelf af te sluiten van de wereld.
'In deze wereld is het niks en het zal ook nooit wat worden,
we moeten uitzien naar God, dat is het enige wat telt,
we moeten deze wereld zien te overleven,
en er vooral niet te veel in meedoen.'
Dat klinkt heel vroom, maar het is niet Gods bedoeling.
Prediker zegt: God geeft alles wat gebeurt een tijd en een
plaats.
Je moet niet vluchten in dromen over de toekomst.
God geeft je vandaag om te leven.

Over dat leven van vandaag zegt Prediker:
verwacht niet dat het eerlijk wordt.
De wereld wordt niet beter,
mensen zullen elkaar onrecht blijven aandoen.
Dat is misschien niet de meest bemoedigende boodschap,
maar het gelijk van Prediker is wel bewezen.
En ergens is het ook wel mooi: jij hoeft de wereld niet te
redden.
Dat doet God alleen.

3. Wat doet God eraan?

dia 13 – wat doet God eraan?
Volgens Prediker is deze wereld niet eerlijk,
maar heeft God uiteindelijk het laatste woord.
Het komt dus goed, ooit.
Maar doet God ook nog meer?
Meer dan zeggen dat het ooit wel goed komt?
Wat heb je daaraan, als je zelf oneerlijk wordt behandeld?
Want onrecht is niet alleen in de grote problemen van de

wereld,
iedereen krijgt ermee te maken.
Doet God ook nog iets aan onrecht?

dia 14 – Lucas 4: Jezus komt om recht te doen
Prediker zegt daar niets over.

Maar God is na Prediker wel verder gegaan.

Een paar honderd jaar later wordt Jezus geboren.

In Lucas 4 wordt verteld over de eerste keer dat Jezus zichzelf bekend maakt.

Hij doet dat in een synagoge, waar hij een gedeelte uit Jesaja voorleest:

“'De Geest van de Heer rust op mij, want hij heeft mij gezalfd.

Om aan armen het goede nieuws te brengen heeft hij mij gezonden,

om aan gevangenen hun vrijlating bekend te maken

en aan blinden het herstel van hun zicht,

om onderdrukten hun vrijheid te geven,

om een genadejaar van de Heer uit te roepen.’

Hij rolde de boekrol op, gaf hem terug aan de dienaar en ging weer zitten;

de ogen van alle aanwezigen in de synagoge waren op hem gericht.

Hij zei tegen hen:

‘Vandaag hebben jullie deze schrifttekst in vervulling horen gaan’.

Jezus begint zijn optreden met de profetie

dat hij gekomen is om een einde te maken aan onrecht.

Dat is zijn doel, zijn missie.

Jezus komt om recht te doen.

God maakt zich boos om de oneerlijke wereld,

daarom komt Jezus.

dia 15 – Jezus doet recht door onrecht te ondergaan

Met zo'n aankondiging zou je een vechter verwachten,

iemand die wel eens even orde op zaken komt stellen.

Maar Jezus gaat een wonderlijke weg.

Hij vecht tegen het onrecht...

...door het te ondergaan!

Wat is Jezus oneerlijk behandeld.

Prediker zegt: zelfs waar recht gesproken wordt, heerst onrecht.

Jezus weet er alles van.

De rechtszaak tegen hem had niets met recht te maken.

Nooit is iemand zo onrechtvaardig behandeld als Jezus.

Prediker zegt: er is niemand die de onderdrukten bijstaat.

Maar nu is er wel iemand, Jezus.

Iemand die heeft ondervonden hoe oneerlijk de wereld is.

En Jezus laat zien wat de weg uit de oneerlijke wereld is.

Hij had orde op zaken kunnen stellen, maar deed het niet.

Geweld kan geen einde maken aan onrecht,

het roept alleen maar meer ellende op.

Ja, soms is er geen andere keuze op aarde, ISIS mag niet zo doorgaan.

Maar alleen het wonder van vergeving is een echte weg uit het onrecht.

dia 16 – God identificeert en vergeeft

Wat doet God aan onrecht?

Hij identificeert zich met de onderdrukten,

Jezus zelf leed ook aan onrecht.

En zo wil God er een einde aan maken.

Maar er is ook een andere kant.

Want niet alleen anderen zijn oneerlijk, ik zelf net zo goed.

Wij zijn ook verantwoordelijk voor veel onrecht.

En ook daarmee identificeert Jezus zich.

Hij wordt gestraft voor het onrecht dat ik doe, want hij wil vergeven.

En als we als kerk verschil kunnen maken

in een wereld die door onrecht beheerst wordt,

dan is het wel hierin: dat we vergeven.

4. Geniet maar!

dia 17 – geniet maar!

Een vraag heb ik nog niet beantwoord:

als je alle verhalen hoort van onrecht in de wereld,
kan ons leven dan gewoon doorgaan alsof er niets aan de hand
is?

Kun je nog wel met een goed geweten genieten
als je weet dat er zo veel ellende is?

En daar is Prediker dan weer heel duidelijk in:

‘ja, geniet maar, vind vreugde en rust!’

Want als je er toch niets aan kunt doen,
moet je de last van de wereld niet jouw last maken.

dia 18 – niet door anderen te misbruiken

Prediker bedoelt niet dat het niet uitmaakt wat je doet.

Word geen koekoek die anderen uitbuit.

Het kan heel verleidelijk om over de rug van anderen gelukkig
te worden,

er is toch niemand die er wat aan doet,
maar vergeet niet dat God wel met een oordeel komt.

Prediker waarschuwt ook tegen afgunst op een ander.

Als je alleen maar kunt genieten als je meer hebt dan de burens
dan worden anderen daar de dupe van.

Zij krijgen veel te weinig uitbetaald, zodat ik meer kan
kopen.

Genieten betekent niet dat je anderen daarvoor mag misbruiken.
Dat doen we vaak wel.

Dan is dat wonder van vergeving weer hard nodig.

dia 19 – niet door je ogen te sluiten

Prediker bedoelt ook niet dat je je ogen maar voor onrecht
moet sluiten,

dat je maar moet doen alsof er niets aan de hand is.

Daarvoor is hij veel te diep getroffen door de oneerlijkheid.

Als je verschil kunt maken in iemands leven, doe het dan.

Maar maak de last van de wereld, de last van een ander, niet
jouw last!

Je kunt huilen, je kunt boos zijn, soms kun je helpen,

maar je kunt de wereld niet eerlijker maken.

dia 20 – geniet van wat God vandaag aan jou geeft

De problemen van de wereld draagt God.

De last van de wereld draagt Jezus.

Dat hoef jij dus niet te doen.

Je kunt het wel proberen, maar daarmee doe je God onrecht.

Je vergeet dan wat God vandaag aan jou geeft.

Er is al ellende genoeg in de wereld.

Maak dat niet nog erger met een schuldgevoel over je vakantie.

Genieten mag, het is zelfs een opdracht.

Als God jou vandaag de vreugde geeft van een gezellige barbecue,

wees daar dan blij mee en geniet maar.

Grijp de bijzondere cadeaus van God aan,

doe niet alsof het normaal is wat je allemaal hebt,

maar geniet van wat God je geeft.

Amen.